

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ТЕРАПІЇ ІМЕНІ
Л.Т. МАЛОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

Схвалено Вченою радою
ДУ «НІТ ім. Л.Т.Малої НАМН У»
Протокол № 9 від 26.04.2023 р.

В.О. директора
ДУ «НІТ ім. Л.Т.Малої НАМН У»
Галей.-кор., проф.
Галина Фадєєнко

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність наукових працівників та здобувачів
наукового ступеня доктора філософії Державної установи
“Національний інститут терапії
імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України”

Харків

ПЕРЕДМОВА

Положення про академічну доброчесність наукових працівників та здобувачів наукового ступеня доктора філософії Державної установи “Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України” (далі – Положення) визначає загальні принципи, підходи, новітні практики та відповідальність за недоброчесну поведінку учасників освітнього процесу під час навчання, викладання, провадження методичної, наукової, організаційно-виховної та інших видів діяльності.

Положення спрямовано на забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів та загальноприйнятих норм щодо етичної поведінки усіма науковими працівниками, здобувачами освіти, а також іншими особами, які проводять дослідження чи навчаються на території Державної установи “Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України” (далі – Інститут терапії) на умовах цивільно-правових та інших угод.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено з урахуванням вимог Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про видавничу справу”; Постанов Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)”, “Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів”; Статуту Державної установи «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України», Кодексу корпоративної етики науковців, лікарів і медичних працівників Державної установи «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України». Положення застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству.

1.2. У Положенні додатково, окрім законів та постанов України, використані, проаналізовані (за необхідності викладені у редакції відповідно до особливостей і діяльності Інституту терапії) інформаційні матеріали з відкритих джерел електронних ресурсів - сайтів (у тому числі щодо нормативної бази) вітчизняних закладів вищої освіти, наукових установ, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, освітня і наукова періодика тощо.

1.3. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової діяльності Інституту терапії під час навчання, викладання, проведення науково-дослідної роботи.

1.4. Положення спрямовано на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень учасників освітнього процесу на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих

стандартів в освітньому процесі та науковій діяльності Інституту терапії, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

II ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

2.1. Автор - фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір;

2.2. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

Академічна доброчесність передбачає дотримання правил посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання вимог про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову (творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

У відповідності до Закону України «Про освіту» формами академічної недоброчесності є: плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання.

2.3. Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

2.4. Здобувачі освіти - аспіранти, докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти в Інституті;

2.5. Компіляція – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного поглибленого дослідження (вивчення) проблеми та опрацювання джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та “маскуванням” шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

2.6. Корупція – використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі;

2.7. Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

2.8. Несанкціонована співпраця – надання навмисної чи усвідомленої допомоги (чи їх спроба), придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, статей, монографій, навчальних посібників тощо);

2.9. Обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

2.10. Освітня діяльність - діяльність Інституту, що провадиться з метою забезпечення здобуття післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук й інших осіб;

2.11. Освітній процес - система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей;

2.12. Особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;

2.13. Плагіат - оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

2.14. Самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

2.15. Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

2.16. Твір - інформація, як результат інтелектуальної (в тому числі наукової) творчої діяльності автора або колективу авторів, представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота)) або в усній формі (виступи, лекції, доповіді та інші усні твори);

2.17. Унікальність твору – це виражене у відсотках, співвідношення частини твору, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму твору;

2.18. Учасники освітньо-наукового процесу - це здобувачі освіти, науково-педагогічні та наукові працівники та інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітньо-наукового процесу у порядку, що встановлюється Інститутом;

2.19. Фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

2.20. Фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

2.21. Хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

2.22. Цитата - порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні;

2.23. Шахрайство - підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо); використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо); проходження процедур контролю знань підставними особами; здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності.

2.24. Освітня, наукова, професійна та творча діяльність учасників освітнього процесу базується на загальноприйнятих морально-етичних цінностях та відповідальній реалізації принципів академічної доброчесності та свободи:

2.24.1. Доброчесності – чесності, старанності у виконанні своїх професійних обов'язків та зобов'язань. Створення умов нульової толерантності до проявів академічної не доброчесності.

2.24.2. Законності – неухильного дотримання чинного законодавства в галузі освітньої, наукової, господарської та економічної діяльності; виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки.

2.24.3. Непорушності авторських прав та їх правонаступників – визнання авторства та охорона результатів наукової, освітньої та творчої діяльності, які є об'єктом охорони авторського права, за допомогою належного відтворення результатів пошуків та досліджень інших науковців, освітян.

2.24.4. Поваги до прав та свобод людини, що передбачає право вільного вибору тематики та об'єктів наукових досліджень, траєкторії навчання, право вільного висловлювання думок та ідей.

2.24.5. Відкритості – забезпечення прозорості діяльності, підтримання взаємної довіри, відкритого обміну інформацією, ідеями та думками між Співробітниками та Здобувачами;

2.24.6. Партнерства, що передбачає орієнтацію на співпрацю та командну взаємодію під час організації освітнього процесу та проведення наукових досліджень.

2.24.7. Рівності, в основі якого – зобов'язання кожного члена спільноти Інституту терапії дотримуватись норм і правил академічної доброчесності та рівна відповідальність за їх порушення.

2.25. Дотримання культури поведінки здобувачів освіти, викладачів та науковців

2.25.1. Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених відповідним стандартом освіти.

2.25.2. Наукові працівники зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

2.25.3. Здобувачі освіти та наукові працівники мають поводитися тактовно, стримано, зберігати самоконтроль і витримку, слідкувати за власним зовнішнім виглядом, уникаючи проявів негативних емоційних реакцій, що принижують його людську честь і гідність.

2.25.4. Усі учасники освітньо-наукового процесу мають бути ввічливими і коректними, дотримуватися норм етикету у кожній окремій життєвій ситуації, уникаючи конфліктів та будь-яких дій, що ображають особистість, ненормативної, нецензурної лексики, грубих і образливих фраз

2.25.5. Наукові працівники повинні мати почуття міри і такту, уникаючи авторитарності та категоричності, погроз, примушення чи насильства. Натомість вони постійно дбати про культуру мови і спілкування.

2.26. Види академічної відповідальності наукових працівників, здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та внутрішніми положеннями Інституту терапії, що затверджені Вченою радою та погоджені зі здобувачами в частині їхньої відповідальності.

ІІІ СИСТЕМА СПРИЯННЯ ДОТРИМАННЮ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЕТИКИ АКАДЕМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН

3.1. Нормативна база сприяння та забезпечення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин на системному рівні описує внутрішні механізми впровадження та реалізації принципів академічної доброчесності в науковий та освітній процеси Інституту терапії, заходи щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, процедури попередження та боротьби з порушеннями принципів академічної доброчесності. До основних елементів нормативної бази належать:

3.1.1. Базові нормативні документи:

- Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»;
- Статут Державної установи «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України»;
- Колективний договір;

3.1.2. Інші нормативні документи щодо здійснення відповідних видів освітньої та наукової діяльності в Інституті терапії, в яких у тому числі відображаються питання академічної доброчесності.

3.2. Структурні підрозділи та уповноважені комісії, які забезпечують популяризацію принципів академічної доброчесності, їх впровадження в освітню та наукову діяльність Університету, а також виконують наглядову та контролюючу функцію:

- Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами, склад якої призначається наказом директора Інституту терапії та інші.

3.3. Інструменти впровадження принципів дотримання академічної доброчесності:

- проведення лекцій, семінарів для здобувачів наукового ступеня доктора філософії та в інші способи, що не суперечать чинному законодавству;
- підвищення кваліфікації для наукових працівників з питань академічної доброчесності;
- ознайомлення наукових співробітників та учасників освітнього процесу з цим Положенням;
- посилення контролю начальників відділів, завідувачів відділень, наукових лабораторій, наукових керівників дисертаційних робіт, членів екзаменаційних комісій за правильним оформленням посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт, статей на наявність академічного плагіату;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка за допомогою спеціалізованих програмно-технічних засобів щодо наявності академічного плагіату в підготовлених до захисту дисертаційних роботах.

IV ВИМОГИ ДО НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ ІНСТИТУТУ ТЕРАПІЇ ТА ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК ЩОДО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Наукові працівники Інституту терапії зобов'язані:

4.1.1. Належним чином посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

4.1.2. Дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права;

4.1.3. Надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність;

4.1.4. Учасники освітнього процесу повинні контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти, об'єктивно та неупереджено оцінювати результати їх навчання;

4.1.5. У разі отримання інформації про факти неналежного виконання учасниками освітнього процесу своїх обов'язків, порушення ними Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 тощо

4.1.6. Повідомляти керівництво Інституту терапії.

4.2. Здобувачі наукового ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту терапії зобов'язані:

4.2.1. Сприяти підвищенню престижу наукової установи власними досягненнями в навчанні та науковій діяльності;

4.2.2. Самостійно виконувати навчальні завдання, поточний та підсумковий контроль за результатами навчання;

4.2.3. З повагою ставитися до наукових, науково-педагогічних та інших працівників, здобувачів освіти;

4.2.4. Належним чином посилалися на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

4.2.5. Дотримуватися норм законодавства ;

4.2.6. Надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

4.2.7. Відвідувати в установлений час навчальні заняття, (вийняток - відсутність з поважних причин);

4.2.8. Не здійснювати або не заохочувати будь-яким способом зміни отриманої оцінки;

4.2.9. У разі отримання інформації про факти неналежного виконання здобувачами освіти своїх обов'язків, порушення ними законів України повідомляти до адміністрації Інституту терапії

V. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

5.1.1. Дисертаційні роботи і автореферати здобувачів ступеня доктора філософії;

5.1.2. Рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів з проведення заходів наукового, навчально-методичного спрямування (конференцій, семінарів, круглих столів);

5.1.3. Наукові, науково-методичні, навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники,), монографії, інші наукові роботи, методичні рекомендації, що потребують схвалення та рекомендації Вченої ради Інституту терапії до видання.

5.2. Організацію перевірки зазначених у п. 5.1 цього Положення робіт і матеріалів здійснює провідний бібліотекар відділу науково-організаційної роботи та медичної інформації з бібліотекою.

5.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється з можливим використанням спеціалізованих програмно-технічних засобів на етапі подання зазначених вище у цьому Положенні робіт і матеріалів для розгляду їх Спеціалізованою вченою радою, Вченою радою установи.

5.4. Зазначені вище відповідальні за перевірку особи визначають особливість та унікальність кожної представленої наукової роботи (матеріалу) та надають висновок на паперовому носії для подальшого його розгляду на засіданнях Спеціалізованих вчених рад, Вченої ради Інституту терапії.

5.5. Відповідальність за об'єктивність висновку про наявність або відсутність академічного плагіату несе особа (особи), яка його підготувала.

5.6. При перевірці робіт і матеріалів використовується такі види оцінки:

- робота допускається до захисту або (та) опублікування,
- робота потребує доопрацювання та повторної перевірки,
- робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки,
- робота відхиляється без права подальшого розгляду.

5.7. Результати перевірки на дотримання вимог щодо наявності або відсутності академічного плагіату оформлюються витягом з протоколу засідання Вченої ради з формулюванням одного із варіантів рішення: рекомендувати до захисту; рекомендувати до опублікування; повернути матеріали на доопрацювання або відхилити наукову роботу без права подальшого розгляду

5.8. При виявленні факту академічного плагіату, зазначені в п. 5.2. цього Положення особи надають мотивовані висновки для їх розгляду Спеціалізованою вченою радою, Вченою радою установи, які приймають остаточне рішення щодо наявності в роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

VI ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. Наукові працівники, здобувачі наукового ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту терапії несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

6.2. За порушення академічної доброчесності наукові працівники Інституту терапії можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема шляхом:

- попередження;
- відмови у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених вчених рад: Вченої ради Інституту терапії, Спеціалізованої вченої ради чи займати визначені законом наукові посади;
- позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами/ наукове консультування докторантів;
- позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

6.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі наукового ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту терапії можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема шляхом:

- попередження;
- повторного проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю);
- повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми;
- відрахування з аспірантури, докторантури Інституту терапії;

- відмови у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- зняття дисертації з розгляду Спеціалізованою вченою радою незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

6.4. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем наукового ступеня доктора філософії та доктора наук при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач/екзаменаційна комісія.

VII ПРАВА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, СТОСОВНО ЯКИХ ВИЯВЛЕНО ФАКТ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОСБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

7.1.1. Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

7.1.2. Особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

7.1.3. Знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до відповідальності;

7.1.4. Оскаржити рішення про притягнення до відповідальності за порушення норм академічної доброчесності.

7.2. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я директора Інституту терапії. У разі надходження апеляції Директор наказом створює апеляційну комісію з розгляду апеляції. Склад апеляційної комісії формується з авторитетних наукових працівників. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є працівниками Інституту терапії.

7.3. Висновок апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом, який підписується всіма членами апеляційної комісії.

7.4. Наукові працівники, здобувачі освіти мають право на інші передбачені законодавством способи оскарження звинувачень у порушенні норм і правил академічної доброчесності.

VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення про академічну доброчесність в Інституті терапії розглядається на засіданні Вченої ради та затверджується наказом директора.

8.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися за рішенням Вченої ради Інституту терапії та затверджуватись наказом директора. У такому ж порядку Положення скасовується.

8.4. Контроль за виконанням вимог Положення несуть посадові особи Інституту терапії.